

Vázanost civilního soudu rozhodnutím jiného orgánu, či pouze výchozí zdroj?

V civilním soudním řízení je poměrně častým jevem situace, kdy jedna ze stran sporu v civilním procesu odkáže ve své žalobě nebo vyjádření na již existující rozhodnutí jiného orgánu. Co teď? Musí se jím soud bezmezně řídit či ne? I zde se uplatní známé právnické „to záleží“. Pro odpověď se musíme vydat do ustanovení § 135 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů („OSŘ“).

K ustanovení § 135 odst. 1 OSŘ

Dikce zákona dává poměrně jasný výčet, kterými rozhodnutími jiných orgánů je civilní soud vázán. Soud se musí řídit rozhodnutím o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt, kdo jej spáchal a také rozhodnutím o osobním stavu. Výjimku pak tvoří blokové řízení (dnes nahrazené příkazem na místě). Hovoří se o tzv. vázanosti výrokem jiného rozhodnutí.[\[1\]](#) Jak je to však pokud v trestním řízení byl obžalovaný výrokem zproštěn obžaloby?

Vázanost v případě zprošťujícího rozsudku

Touto otázkou se zabýval Ústavní soud[\[2\]](#), který dovedl, že zprošťujícím rozsudkem civilní soud vázán není. Pokud by totiž soudy byly vázány zprošťujícím rozsudkem, došlo by k popření ústavně konformního výkladu ustanovení § 135 OSŘ. Porušily by povinnosti vyplývající pro ně z čl. 90 věty první Ústavy a čl. 36 odst. 1 Listiny, a to zejména tím, že by nenacházeli oporu v jednoduchém právu ani ustálené judikatuře[\[3\]](#). Dikci tohoto ustanovení je tak třeba vykládat a contrario. Platí tedy, že soud není vázán zprošťujícím rozsudkem vydaným v trestním řízení. Co to znamená v praxi? Že obžalovaný, který je v trestním řízení úspěšný (kupř. díky zásadě in dubio pro reo), může být v civilním řízení v roli žalovaného neúspěšný.[\[4\]](#)

Ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ a jeho dřívější pojetí

Na první pohled je nutné všimnout si především jazykového rozdílu mezi prvním a druhým odstavcem předmětného ustanovení. První odstavec totiž v konstrukci právní normy užívá „soud je vázán“, druhý odstavec oproti tomu zní „soud z něho vychází“. Především starší judikatura, co do závaznosti, příliš nerozlišovala mezi ustanovením § 135 odst. 1 a odst. 2, kdy dovozovala, že „vycházet“ znamená totéž co být rozhodnutím „vázán“.[\[5\]](#) Současná doktrína i judikatura však mezi oběma odstavci rozdíl vnímá.

Současné doktrinální pojetí ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ

Na téma závaznosti rozhodnutím jiného orgánu se vyjadřovala i A. Winterová, která zastává názor, že soud si tzv. prejudiciální otázku „*může sám posoudit, bez ohledu na to, zda věc patří či nikoli do civilní soudní pravomoci a bez ohledu na otázky příslušnosti. Posoudit věc totiž není totéž co rozhodnout s účinky právní moci.*“[\[6\]](#) Vzhledem k podobnosti úpravy českého a rakouského civilního práva procesního můžeme čerpat i z názorů H. W. Faschinga. Ten rovněž odmítá závaznost rozhodnutím jiného orgánu. Poukazuje, že v případě rozhodnutí správních orgánů jde o daleko nižší garanci objektivitý rozhodování oproti rozhodování soudů.[\[7\]](#)

Současné judikatorní pojetí ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ

Podobně se k hledisku objektivit rozhodnutí správních orgánů staví současná česká judikatura. V jednom ze svých rozhodnutí Nejvyšší správní soud^[8] uvádí, že soukromé právo vyžaduje vyšší stupeň soudní ochrany, než jaký mu byl poskytován ve správním soudnictví do 31. 12. 2002. Od 1. 1. 2003 ve věcech, kde správní orgán rozhoduje o soukromoprávních věcech, se žaloby projednají a rozhodnou podle části páté OSŘ. Soud neprovádí přezkum správního rozhodnutí s možností, v případě zjištěné nezákonnosti, toliko takové rozhodnutí zrušit a věc vrátit správnímu orgánu k dalšímu řízení, nýbrž je povolán k tomu, aby v případě, kdy dospěje k závěru, že o věci mělo být rozhodnuto jinak, než rozhodl správní orgán, sám o věci rozhodl a nahradil tak rozhodnutí správního orgánu. K tomu Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 4634/2010 dodává, že obecné soudy nejsou oprávněny přezkoumávat věcnou správnost rozhodnutí jiných orgánů, ledaže by šlo o nicotná rozhodnutí. Ačkoliv soudům v této situaci nepřísluší jakkoliv zasahovat do právních vztahů založených pravomocným rozhodnutím správního orgánu, nejsou jím ve svém rozhodování o věcech s daným rozhodnutím souvisejících bezvýhradně vázány.

Je třeba ovšem doplnit, že o otázce, kterou rozhodl správní orgán ve své kompetenci, by měl soud v civilním soudním řízení rozhodnout jinak pouze tehdy, pokud by k takové otázce byl podán důkaz opaku, popřípadě se správním rozhodnutím a jeho významem pro souzenou věc zabývat a případné odchylky od otázky správním rozhodnutím řešené racionálně zdůvodnit.^[9]

Katastr nemovitostí jako jeden z mnoha případů

Katastr nemovitostí slouží jako veřejný seznam uchovávaný především údaje o vlastnictví. V případě podání negatorní žaloby může soud použít tento veřejný seznam jako zdroj informací a zjistit tak, zda osoba dovolávající se žalobou zdržení se protiprávního zasahování do vlastnického práva je vlastníkem nemovitosti či nikoliv. I kdyby však v daném veřejném seznamu osoba uvedena nebyla (např. úřední chybou), neznamená to, že soud se tímto závěrem bude řídit. Jak uvádí Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 22 Cdo 4422/2008 *„rozhodnutí katastrálního úřadu, kterým byl zapsán vklad vlastnického práva k nemovitosti, není rozhodnutím správního orgánu o vlastnickém právu, kterým by byl soud vázán v tom smyslu, že by nemohl jako předběžnou řešit otázku vlastnictví k nemovitosti, resp. odchýlit se při posuzování otázky, kdo je vlastníkem, od stavu zapsaného v katastru nemovitostí.“* Podstatným zdrojem informací v tomto případě bude spis na katastrálním úřadě, ze kterého může daný civilní soud čerpat (vycházet z něj). Nejde přitom o provádění důkazů, nýbrž o čerpání podkladů pro vyřešení prejudiciální otázky, a tedy i pro konečné rozhodnutí.^[10] Tento příklad je však jen jedním z mnoha rozhodnutí, které mohou být před soudem řešeny.

Závěrem

V rámci problematiky prejudiciálních otázek je rozlišováno mezi jednotlivými odstavci ustanovení § 135 OSŘ. Existuje-li tedy rozhodnutí jiného orgánu v případě předvídaném v ustanovení § 135 odst. 1 OSŘ, soud je jím vázán. Pokud neexistuje, soud nemůže danou věc řešit v rámci předběžné otázky, nýbrž bude muset řízení přerušit dle ustanovení § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ a vyčkat na rozhodnutí jiného orgánu. Naproti tomu, existují-li rozhodnutí jiných orgánů spadající pod ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ, musí z nich soud vycházet, tj. minimálně se s nimi vypořádat v odůvodnění. Pokud takové rozhodnutí neexistuje, může si danou věc vyřešit v rámci předběžné otázky pro svoje řízení sám.

Mgr. František Sedláček
Advokát

Antonín Čermák,
paralegal

AegisLaw

Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

Jungmannova 26/15
110 00 Praha 1

Tel: +420 777 577 562
Email: office@aegislaw.cz

[1] LAVICKÝ, P. § 135 [Prejudiciální otázky]. In: ADAMOVÁ, H., BÍLKOVÁ, J., ČUHELOVÁ, K., DÁVID, R., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., HANÁKOVÁ, V., HRÁDEK, J., HRDLIČKA, M., CHALUPA, R., JAKŠIČ, V., JURÁŠ, M., KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, I., KRÁLÍK, M. a kol. Občanský soudní řád: Praktický komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-6-4]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

[2] Nález (ÚS) Ústavní soud – senát ze dne 29. 4. 2004 sp. zn. IV. ÚS 469/02 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-6-4]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

[3] Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 3. 5. 1966, sp. zn. 4 Cz 30/66 nebo také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 8. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1493/2015.

[4] § 135. In: BERAN, V., HAVLÍČEK, K., JANEK, K., KORBEL, F., MOTTL, T., PÁLKO, D., PETR, B., TREBATICKÝ, P., VACKOVÁ, M., VANČUROVÁ, K., VOJTEK, P., DOLEŽAL, M., LICHOVNÍK, T., SEDLÁK, V. a kol. Občanský soudní řád, 2. část: Soudcovský komentář. [Systém ASPI]. Wolters

Kluwer [cit. 2023-6-4]. ASPI_ID KO99_p2b1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

[5] Rozsudek Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky ze dne 28. 6. 1974, sp. zn. 2 Cz 53/74.

[6] WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 648 s.

[7] FASCHING. H. W.: Lehrbuch des österreichischen Zivilprozessrechts. Lehr - und Handbuch für Studium und praxis. Wien 1984, s. 614.

[8] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, č. j. 7 As 8/2009-33.

[9] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2020, sp. zn. 28 Cdo 982/2020.

[10] § 135. In: BERAN, V., HAVLÍČEK, K., JANEK, K., KORBEL, F., MOTTIL, T., PÁLKO, D., PETR, B., TREBATICKÝ, P., VACKOVÁ, M., VANČUROVÁ, K., VOJTEK, P., DOLEŽAL, M., LICHOVNÍK, T., SEDLÁK, V. a kol. Občanský soudní řád, 2. část: Soudcovský komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-6-5]. ASPI_ID KO99_p2b1963CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zaplatit za logo nestačí. Jaká práva skutečně získáváte?](#)
- [Výslech advokáta účastníka řízení coby důkazní prostředek](#)
- [Rozhodnutí Nejvyššího soudu ke změně klíče pro stanovení příspěvků na správu domu a pozemku, k samotnému stanovení příspěvků a k rozúčtování nákladů na služby](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 41.: Záruka za jakost v kupní smlouvě](#)
- [Dvacet let vlastní cestou. Arthur Braun o svobodě, číslech a lidském elementu advokacie](#)
- [Komu náleží vlastnické právo k náhradní veřejné komunikaci postavené investorem?](#)
- [AML rizika u luxusních nákupů](#)
- [Recentní judikatura Nejvyššího soudu k důvodům neplatnosti usnesení valné hromady](#)
- [Tlačítko pro odstoupení od smlouvy jako nový standard spotřebitelského online rozhraní](#)
- [Formální a materiální stránka přestupku; case study](#)
- [Cyber Resilience Act: od září 2026 budete muset hlásit incidenty i zranitelnosti. Jste na to připraveni?](#)